

Toholammin kuntastrategia 2022 – 2026

Biolaakso – tulevaisuus Toholammilla

VISIO

**Elinvoimainen Toholampi hyödyntää kestäväällä tavalla kauniin jokilaakson tuomat mahdollisuudet:
maasta, metsästä, ilmasta ja vedestä.**

**Toholampi hakee innovatiivisilla ratkaisuilla vahvoja elinkeinopoliittisia avauksia,
joilla turvataan ja vahvistetaan kunnan elinvoimaisuus ja sitä kautta ihmisten hyvinvoinnin lisääminen.**

ELINTARVIKEJALOSTUS

Läheltä tulevat puhtaat raaka-aineet mahdollistavat kestäväällä tavalla tuotetut, laadukkaat elintarvikkeet Toholammilta maailmalle.

ASUMINEN

Hyvinvoivat asukkaat kokevat virikkeellisen asuin- ja toimintaympäristönsä omakseen sekä nauttivat hyvätasoisista lähi- ja peruspalveluista. Toholampi tarjoaa monipuoliset kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut asukkaille.

BIOTALOUS

Bio- ja kiertotalous luovat uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja työpaikkoja. Uusiutuvien raaka-aineiden ja energialähteiden käyttöä suunnitellaan ja kehitetään monipuolisesti ottaen huomioon sekä raaka-aineiden hyötykäytön (esimerkiksi biohiilen valmistus) että metsän hyödyntämisen hiilinieluna.

NUORET

Hyvinvoivat nuoret viihtyvät kotikunnassaan monipuolisten harrastusten ja aktiviteettien parissa. Nuoret näkevät Toholammin mahdollisuuksien ja tulevaisuuden kotiseutuna.

MAISEMA

Vehreä jokilaakson viljelymaisema tarjoaa viihtyisän elinympäristön asumiseen sekä kauniin ja puhtaan luonnon vapaa-ajan viettämiseen niin asukkaille kuin matkailijoille.

MATKAILU

Matkailu toimialana kehittyy mm. yhteistyössä naapurikuntien ja Kaustisen seudun kanssa hyödyntäen jokilaaksomaisemaa, puhdasta luontoa sekä läpikulkevia liikennevirtoja.

MAATALOUS

Maatalouden tuotteet ja jatkojalosteet tulevat läheltä. Maatilat ovat ankkuriyrityksiä, joilla on myös tulevaisuuden mahdollisuus biotalouden alalla.

STRATEGISET LINJAUKSET

Lähtökohtana on varmistaa itsenäisen kunnan elinkelpoisuus kunnan vetovoimatekijät turvaten ja edelleen kehittäen.

Kunta huolehtii taloudestaan, mikä mahdollistaa hyvien palveluiden ylläpidon ja kehittämisen kuntalaisille.

Kunnan aktiivinen ja kannustava elinkeinopolitiikka tukee kuntatalouden kehittymistä.

Toimintaympäristön muutoksia seurataan aktiivisesti, mikä mahdollistaa tarvittaessa nopean reagoinnin.

Strategian painopisteet:

1. Aktiivinen elinkeinotoiminta
2. Hyvinvoiva kuntalainen
3. Viihtyisä asuminen
4. Palveleva kunta
5. Tasapainoinen talous

ARVOT

- *Avoim, osallistava ja tasa-arvoinen toimintatapa*
- *Vastuunkanto myös vaikeissa asioissa*
- *Rohkeus ja innovatiivisuus päätöksenteossa*

Vahvuudet/mahdollisuudet:

- + Varhaiskasvatus ja koulut
 - + Uudet rakennukset, kyläkoulut, laadukas opetus
- + Hyvät tietoliikenneyhteydet
 - + Tasavertaiset palvelut mm. digiä hyödyntäen
 - + Mahdollistaa etätyön ja monipaikkaisuuden
- + Aukkaiden peruspalvelut
- + Tasokkaat puitteet monipuoliseen harrastamiseen, mm. Lampin halli, Kulttuurisali
- + Puhdas luonto, ilma ja vesi
- + Ihmiset ja yhteisöllisyys
- + Vahva maatalous ja biotalouden mahdollisuudet
- + Pieni ja ketterä mahdollistaa joustavat palvelut ja sujuvan arjen

PAINOPISTEET:

1. AKTIIVINEN ELINKEINOTOIMINTA

Tavoitteet

1. Vetovoimainen, yrittäjä- ja asukasystävällinen kunta, jossa on alueelle luonnollisesti kuuluvien toimialojen yrityksiä, jotka toimivat kestävän kehityksen periaatteella.
2. Kunnan päätökset tukevat elinkeinotoiminnan kehittämistä ja kuntalaisten hyvinvointia. Biotalous (sis. alkutuotannon ja energian) on kehittämistoimenpiteiden kärjessä.
3. Kunnalla on tarjota kaavoitettuja, tarkoituksenmukaisia ja viihtyisiä tonttimaita, joissa kunnallistekniikka on kunnossa.
4. Kunta edistää monipuolista matkailuun ja vapaa-ajan asumiseen liittyvää palvelutarjontaa.
5. Kunta on aktiivisesti mukana yritysten kehittämisessä, ammatillisen- ja lisäkoulutuksen mahdollistajana sekä verkostojen koordinoijana yhteistyössä Kaustisen seutukunnan ja muiden toimijoiden kanssa (mm. hanketoiminta). Kunnalla on mahdollistajan rooli elinkeinoelämän kehittämisessä.

Toimenpiteet

- Uusien työpaikkojen syntymisen edistäminen
- Maatalouden monipuolistaminen, biotalouden edistäminen
- Uusien osaajien ja työntekijöiden houkutteleva kuntaan, esim. rekrymessut
- Oman kunnan kaupallisten palvelujen esiin tuominen, opasteet palveluihin ja yrityksiin
- Olemassa olevien, hyvin toimivien yritysten ja palvelujen huomioiminen
- Maatalousyrittäjien jaksamisen tukeminen mm. järjestämällä laadukkaita lomituspalveluita Keski-Pohjanmaalle ja Pohjois-Pohjanmaan eteläosiin
- Matkailupalvelujen kehittämisen edistäminen

Mittarit

- Tytäryhtiöillä ja liikelaitoksilla vuosittain minimissään nollatulos
- Aloittavia yrityksiä sekä olemassa oleviin yrityksiin valtuustokaudella uusia työpaikkoja yhteensä 20 kpl
- Työpaikkaomavaraisuuden kasvattaminen (kokonaistyöpaikkojenkasvu)
- Kunnan alueella toimivien matkailuyritysten majoituskapasiteetti, aktiviteettien määrä, vapaa-ajan toimintoihin liittyvät reitit ja niiden laatu
- Kotimaisen uusiutuvan energian käytön lisääminen

2. HYVINVOIVA KUNTALAINEN

Tavoitteet

1. Lähellä olevat sote-palvelut
2. Lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen
3. Kaikenikäisiä kuntalaisia ja vapaa-ajanasukkaita koskevan monipuolisen terveysliikunnan merkityksen korostaminen ja sen edellytysten parantaminen liikuntapaikkarakentamisella.
4. Perusarjen helppous ja sujuvuus

Toimenpiteet

- Sote-palveluiden turvaaminen
- Riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluihin
- Monipuolisten harrastusmahdollisuuksien tarjoaminen
- Hyvän palvelutason turvaaminen väestömäärä huomioiden
- Luonto- ja retkeilyreitistöjen parantaminen ja niistä tiedottaminen
- Jokimaiseman – ja laakson hyödyntäminen virkistyskäytössä
- Nuorten osallisuuden lisääminen

Mittarit

- Asiakastyytyväisyys ja hyvinvointikyselyt ym. seurantatutkimukset

3. VIIHTYISÄ ASUMINEN

Tavoitteet

1. Hyvä kokonaissuunnittelu; eheän yhdyskuntarakenteen edistäminen sekä viihtyisät, turvalliset asuinympäristöt. Maisemaa hyödyntävä asumisviihtyisyyden takaava kaavoitus ja infrastruktuuri.
2. Vetovoimainen ympäristö: hyvät luonto-, virkistys- ja liikuntareitistöt sekä ympäristöstä huolehtiminen.
3. Yleisten alueiden ja kulkuväylien hyvä kunto, tietoliikenneyhteyksien toimivuus ja kattava saatavuus.
4. Monipuolinen ja riittävä asunto- ja tonttitarjonta. Vapaat asunnot ja tontit löydettävissä myös sähköisistä sovelluksista.
5. Rakentajan ja rakennuttajan yhteistyötä parantavat toimet, lupaprosessien nopeus ja palveluhenkisyys

Toimenpiteet

- Rakennuskannan inventointi ja tarkoituksenmukainen saneeraus/purku
- Vakituisen asumisen mahdollistaminen myös kylille, loma-asuntojen käyttötarkoituksen muutokset
- Maisemanhoito ja ympäristön siisteys; hoidetut puistoalueet, jokimaisema näkyviin, keskustan rakennuskanta kuntoon ja siistiksi
- Joen hyödyntäminen viihtyisyyden lisäämiseksi

Mittarit

- Haetut / myönnetyt rakennusluvut
- Uudet kaava-alueet
- Pendelöinti / työpaikkaomavaraisuus / kunnan asukasluku

4. PALVELEVA KUNTA

Tavoitteet

1. Asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palveluasenne.
2. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö.
3. Kunnan menestystä tukeva organisaatorakenteen järkevä uudistaminen ja palveluverkon optimointi.
4. Tarkoituksenmukainen kouluverkko sekä lukiokoulutuksen jatkaminen.
5. Laadukkaiden vapaa-aikapalvelujen tarjoaminen.
6. Tahtotilana jatkuva parantaminen innovatiivisia ja sähköisiä ratkaisuja hyödyntäen.

Toimenpiteet

- Palvelujen kehittäminen mm. sähköisten työkalujen avulla; esim. tiedottaminen
- Kuntaan muuttavien huomioiminen
- Yrittäjämyönteisyyden lisääminen mm. perusopetuksessa
- Etätöön ja monipaikkaisuuden edistäminen tietoliikenneyhteyksiä hyödyntäen

Mittarit

- Asiakastyytyväisyys ja hyvinvointikyselyt ym. seurantatutkimukset
- Liikuntapaikkojen kävijämäärät
- Kansalaisopisto kurssit / käyttäjämäärä
- Kirjaston asiakasmäärä

5. TASAPAINOINEN TALOUS

Tavoitteet

1. Talouden tasapainosta huolehtiminen myös lyhyellä aikavälillä
2. Menot < tulot, kustannustietoinen johtaminen
3. Vuosikate = poistot, vuosikate riittää korvausinvestointeihin
4. Kestävä investointitaso
5. Konsernivelan määrän puolittaminen (10% vuodessa / 10 vuotta)

Toimenpiteet

- Uusinvestointien (velkojen lyhentäminen) kattaminen osittain kiinteistö- ja muun omaisuuden myynnillä
- Palvelutuotannossa tarpeettomien kiinteistöjen jatkuva tarkastelu / myynti tai purkaminen
- Houkuttelevat palvelut

Mittarit

- VM:n esittämät kriisikuntamittarit (sisältävät myös tytäryhtiöt)
- Kehitysvertailu, kertynyt ali- / ylijäämä
- Kunnan ja konsernin velkamäärä
- Investoinnit suhteessa vuosikatteeseen
- Vertailu seutukunnan ja koko maan saman kokoluokan maaseutumaisiin kuntiin

